

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **M. Z.**, nar. X, státní příslušnost X
doručovací adresa X, X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 1. 2021, č. j. OAM-790/ZA-ZA11-ZA20-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o

dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi původu. Žalobce neprokázal, že by mu v případě jeho problémů v zemi původu (výhrůžky ze strany věřitelů) země původu nebyla schopna nebo ochotna v případě potřeby poskytnout pomoc; žalobce se na žádný státní orgán v zemi původu ani neobrátil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá četná porušení zákonných ustanovení, která však pro neprovázanost s konkrétními okolnostmi věci nepředstavují žalobní body. Konkrétněji uvádí, že mu v Gruzii hrozí vážná újma, neboť mu vyhrožují jeho věřitelé. Žalobce si vypůjčil od několika věřitelů celkem 18 000 USD, aby si mohl koupit pozemky a podnikat v zemědělství. Jelikož byla špatná úroda, nemohl dluh splatit. Věřitelé mu asi desetkrát vyhrožovali, a když byl doma s rodinou, musel jít před dům a čelit věřitelům.
3. Žalovanému žalobce vytýká, že se věnoval pouze obecné situaci v Gruzii, aniž by se jakkoliv zabýval osobní situací žalobce. Legální prostředky ochrany jsou v zemi původu toliko formální, ve skutečnosti by se žalobce pomoci ze strany státu nedočkal. Reálnou situaci v Gruzii se přitom žalovaný nezabýval. Ve svém rozhodnutí pracuje pouze s jednou zprávou s názvem Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, žádné další informace o zemi původu si neobstaral.
4. Z judikatury Nejvyššího správního soudu žalobce dovozuje, že stěžejní je posouzení otázky, jak systém vnitrostátní ochrany funguje v praxi a zejména, zda samotný žalobce mohl spoléhat na to, že se mu v jeho konkrétním případě dostane účinné ochrany. Efektivitu ochrany v zemi původu žalovaný nijak neposoudil a žalobce má za to, že by se mu ochrany nedostalo, neboť policie je zkorumpovaná.
5. Ani § 16 odst. 2 zákona o azylu nezabývá správní orgán povinností zhodnotit všechny okolnosti, které v řízení vyšly najevo, tj. že se žalobce obává výhrůžek ze strany věřitelů. Při využití § 16 odst. 2 zákona o azylu je dle žalobce třeba vždy posuzovat míru přiměřenosti dopadů jeho využití na osobu žadatele, což však žalovaný neučinil.
6. Žalovaný pochybil i tím, že nepoužil čl. 4 odst. 4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něhož platí, že *skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy*. Žalobce již byl vystaven přímým hrozbám vážné újmy ze strany věřitelů, proto zemi původu opustil. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že dle zpráv o zemi původu rozhodně nelze dojít k závěru, že by mohla být příslušnými gruzínskými orgány odmítnuta případná ochrana žalobce před věřiteli. V případě aplikace „bezpečné země původu“ se již neposuzuje, zda by

žadatel o mezinárodní ochranu hrozila v zemi vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Takovým hodnocením již Gruzie prošla při zařazování na seznam bezpečných zemí původu. Závěrem žalovaný zmiňuje, že o udělení mezinárodní ochrany požádal žalobce až dne 11. 11. 2020, přestože do ČR přicestoval již v únoru 2020, aniž by mu v podání žádosti bránily objektivní důvody. Navrhuje proto, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
9. Žaloba **není** důvodná.
10. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*
 1. *obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,*
 2. *který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,*
 3. *který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a*
 4. *který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.*
11. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, *jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
12. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání

statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak*. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 7 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie*.

13. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu *„hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.
14. V případě použití institutu bezpečné země původu žalovaný také nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. S ohledem na důvody, které žalobce v řízení uplatňoval, proto bylo postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě Gruzii za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace.
15. Skutečnosti uvedené žalobcem v průběhu řízení o žádosti však nejsou způsobilé vyvrátit domněnku bezpečnosti Gruzie. Žalobce se zadlužil a není schopen svůj dluh splácet, obává se proto výhružek ze strany věřitelů.
16. Tyto obavy sice mohou být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, ovšem pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení *„podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47). Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany tedy představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu.

17. Ze zprávy Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020 (která byla v době vydání napadeného rozhodnutí dostatečně aktuální) vyplývá, že ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení je upravena prostřednictvím řady zákonů, které většinou mají zakomponovanou úroveň ochrany jednotlivce srovnatelnou se zeměmi EU. Gruzie se maximálně snaží mezinárodní dohody týkající se lidských práv dodržovat. Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství, a justičních institucí. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který vystupuje velmi aktivně.
18. Žalovaný poté v napadeném rozhodnutí konstatoval, že Gruzie je zařazena na seznam bezpečných zemí původu, shrnul informace o stavu ochrany lidských práv dle uvedené zprávy, a na základě citovaných pasáží dospěl k závěru, že žalobce měl možnost využít ochrany kompetentních orgánů země původu, což ovšem neučinil. Nelze přitom dospět k závěru, že by země původu nebyla schopna nebo ochotna v případě potřeby poskytnout žalobci pomoc. S tímto hodnocením se krajský soud ztotožňuje.
19. Krajský soud souhlasí s obecnými východisky žalobce, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenásvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobce a státních orgánů Gruzie. Ani v žalobě k tomu žalobce nic konkrétního netvrdí ani nedokládá, prezentuje pouze obecné úvahy judikatury a obecný a ničím nepodložený závěr, že systém ochrany v Gruzii nefunguje.
20. Žalobcem odkazovaná judikatura se nadto týká mnohem „problematictějších“ zemí, než je Gruzie, které shora uvedené podmínky bezpečné země původu zcela jistě nenaplnují a o nichž bylo obecně známo, že stav dodržování lidských práv je neuspokojivý, což vyplývalo i z žalovaným shromážděných informací o těchto zemích původu. V takových případech jsou na důkazní aktivitu žalovaného a míru prověření faktického fungování ochrany v zemi původu kladeny důvodně vyšší nároky.
21. Pokud by snad úvahy žalobce směřovaly tím směrem, že žalovaný by měl i bez námítky či jiných vzniklých pochybností hlouběji prověřovat faktické fungování systému ochrany práv, který je popsán v informacích o zemi původu, a který nebyl nijak zpochybněn, s tímto východiskem se krajský soud neztotožňuje. Žádná právní úprava ani judikatura na žalovaného takto přísné nároky neklade. Tím spíše v případě tzv. bezpečných zemí původu, kde naopak je zásadně na žalobci, aby prokázal skutečnosti svědčící o nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu, které by informace shromážděné žalovaným vyvrátily nebo alespoň podstatně zpochybnilly.
22. Námitka, že při použití § 16 odst. 2 zákona o azylu je třeba posuzovat míru přiměřenosti dopadů, které má použití tohoto ustanovení na osobu žadatele, není zcela srozumitelná. Lze pouze poznamenat, že přiměřenost dopadů použití § 16 odst. 2 zákona o azylu žalovaný nezkoumá, jeho úkolem je zhodnotit, zda jsou splněny podmínky pro použití tohoto ustanovení (tj. zda žadatel pochází z bezpečné země původu a zda prokázal, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze).
23. Co se týče odkazu žalobce na čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice, tento je nutné vykládat v souvislosti s ostatními ustanoveními kvalifikační směrnice. Podle čl. 6 *mezi původce pronásledování nebo vážné újmy patří a) stát; b) strany nebo organizace ovládající stát nebo*

podstatnou část území státu; c) nestátní původci, lze-li prokázat, že původci uvedení v písmenech a) a b), včetně mezinárodních organizací, nejsou schopni nebo ochotni poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, jak je vymezena v článku 7. Žalobce nebyl vystaven hrozbám ze strany původců vážné újmy ve smyslu kvalifikační směrnice, neboť mu vyhrožovali věřitelé (nikoliv státní orgány nebo organizace ovládající území státu) a nebylo prokázáno, že by gruzínské státní orgány nebyly schopny nebo ochotny žalobci poskytnout ochranu. Žalobce se ani nepokusil státní orgány o svých problémech uvědomit a ani dle zpráv o zemi původu se nelze důvodně domnívat, že by tato ochrana byla žalobci odeprána.

24. Lze tedy shrnout, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu zvýšilo důkazní břemeno a břemeno tvrzení na straně žalobce. Bylo na něm, aby uvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (přímo ke Gruzii srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 – 27). To však žalobce neučinil, shora vylíčený příběh neprokazuje, že by v případě žalobce nebylo možné považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu, a že by se žalobci v právě v jeho konkrétní situaci problémů s věřiteli nedostalo v zemi původu ochrany.

V. Závěr a náklady řízení

25. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 4. května 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce